

Hypatia (ca. 370 tot 415 na Chr.)

Hypatia was een zeer belangrijke wiskundige en filosofe in Alexandrië uit de oudheid. Ze had veel invloed en mensen kwamen van ver om haar te horen spreken. Hypatia's dood maakte haar tot een legende.

Hypatia was geboren in Alexandrië, toen de Romeinen over Egypte heersten. Ze was een belangrijke wiskundige, sterrenkundige, natuurkundige en filosoof.

De exacte wetenschappen en filosofie werden in die tijd vaak gecombineerd:

beide pasten in de zoektocht naar het ontstaan van de kosmos en de bestaansreden van de mens. Hypatia was een van de eerste vrouwelijk docenten. Ook nam ze als een van de weinige vrouwen deel aan openbare debatten. Ze was een populaire spreker.

Hypatia leefde in de nadagen van het West-Romeinse Rijk. In Alexandrië kregen christenen in die tijd steeds meer invloed. Hypatia's onderzoek en vooruitstrevende manier van denken werd door veel christenen als in strijd met de Bijbel beschouwd. Door haar invloed op de Romeinse gouverneur werd ze als bedreiging gezien.

Volgens de geschriften werd Hypatia in 414 door een bende christenen van haar wagen getrokken en op gruwelijke wijze vermoord. Tijdens de Verlichting in de 18e eeuw werd Hypatia herontdekt: ze werd gezien als een martelaar van de wetenschap en als symbool van feminisme.

Uitspraak: 'Behoud je recht om te denken, want zelfs het verkeerde denken is beter dan helemaal niet denken.'

**Fragment uit Rafaels' schilderij 'School van Athene' uit 1509. Er wordt vermoed dat deze vrouw op het schilderij Hypatia is.

Khadija (555 - 619)

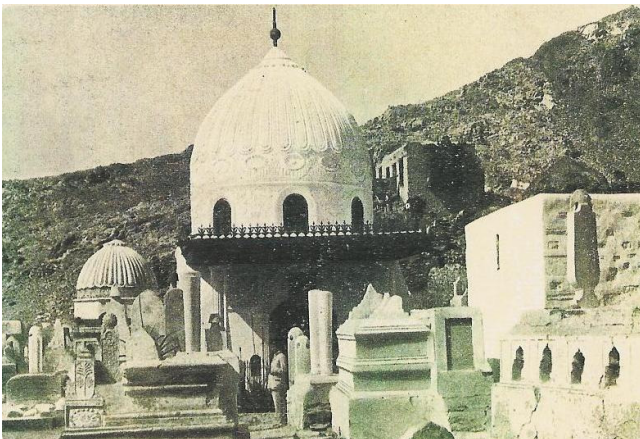
Zakenvrouw Khadija bint Khuwaylid (555-619) wordt gezien als de eerste gelovige van de islam. Zij heeft veel invloed gehad op de verspreiding van dit geloof. Khadija was ook de eerste vrouw van de profeet Mohammed.

Khadija werd geboren in het jaar 555 in Mekka en was van adellijke komaf. Zij erfde een koophandel en zette het bedrijf met veel succes voort en maakte flinke winst.

Khadija had veel mannen in dienst die voor haar handel dreven. Mohammed ging voor haar op handelsmissie naar Syrië. Bij terugkomst vroeg Khadija Mohammed ten huwelijk. Zij was toen 40 en hij 25 jaar.

In de Koran staat beschreven hoe in 610 in de grot Hira aan Mohammed de engel Gabriel verscheen. Khadija was ervan overtuigd dat Mohammed de nieuwe profeet was. Ze wordt daarom gezien als de eerste gelovige. Khadija zette zo veel mogelijk van haar geld in voor de verspreiding van het geloof, de islam. Ze financierde de

militaire bekeringsmissies en kocht slaven vrij die zich tot de islam bekeerden. Ze ving moslims op en begon ook in het openbaar over de islam te spreken.

Khadija stierf op vijftenzestigjarige leeftijd. Haar huwelijk met Mohammed heeft in totaal vijfentwintig jaar geduurd.

Graftombe van Khadija bint Khuwaylid in Mekka, die in 1925 is vernietigd

Uitspraak van Mohammed: ‘Ze geloofde in mij toen niemand dat deed, ze omarmde de Islam toen mensen mij niet geloofden en ze hielp en troostte me toen er niemand was om mij te helpen’

Hildegard von Bingen 1098 – 1179

Mijn naam is Hildegard von Bingen en ik ben geboren in 1098 in Duitsland.

Ik was het tiende kind en zoals dat in die tijd de gewoonte was, werd ik aan de kerk geschonken als een eer aan God. Mijn ouders brachten me naar een Benedictijnen klooster waar mijn tante Jutta, overste van het klooster, mij opvoedde alsof ik haar eigen kind was.

Zij onderwees me in de kunst van muziek, stenen en kruiden en leerde me lezen en schrijven, ook in het Latijn.

Al sinds mijn derde jaar had ik visioenen, ik zag een groot en liefelijk licht. Ik kon ook communiceren met dieren en planten en maakte contact met anderen op het niveau van de ziel.

Rond mijn veertigste had ik een visioen en ik begreep dat ik alles moest opschrijven wat ik hoorde en wist. Met de hulp van mijn vriend en schrijver Volmar schreef ik vele boeken over helen met stenen, kruiden, religie en de elementen in het lichaam. Ik componeerde muziek en liederen en schreef gedichten. Ik protesteerde tegen de kerk en kloosteroversten en gaf advies aan koningen, de paus en andere belangrijke mensen en ik mocht mijn eigen orde oprichten.

Uitspraak: "Ik ben het licht dat alles doorschemert. U, oh mens, heeft de opdracht het verborgene te openbaren. Schrijf op wat u hoort en ziet"

Gravin Aleid van Kleef (gestorven na 1238)

Aleid van Kleef was de eerste gravin van Holland. Ze won de slag tegen de West-Friezen maar verloor de strijd om de erfopvolging voor haar dochter.

Samen met haar man Dirk VII belandde Aleid in 1195 in twee oorlogen tegelijk. Dirk verdedigde het graafschap Zeeland. Aleid ging het gevecht aan met haar zwager Willem, die het graafschap Holland wilde overnemen.

Zegel van Aleid op valkenjacht, 1201

Willem kon het niet verdragen dat niet hij maar zijn broer Dirk het belangrijke graafschap had gekregen. Hij viel Holland aan met zijn West-Friese leger. Vanuit een klooster in Egmond leidde Aleid de tegenaanval. Ze slaagde erin Willem en de West-Friezen terug te dringen.

Nadat Dirk VII was overleden, probeerde Aleid haar dochter Ada erfopvolger te maken. Maar Willem vond dat hij nog steeds recht had op graafschap Holland. Ada werd daarom door Willem gevangengenomen en naar Engeland gestuurd.

In 1210 nam Willem definitief de titel 'graaf van Holland' aan. Aleid moest zich hierbij neerleggen, maar zou zichzelf nog jarenlang 'gravin van Holland' noemen.

Schrijver Conrad Busken Hued over haar:

'Met hetzelfde recht sprong zij voor haar kind in de bres als waarmede een leeuwin dit voor haar jongen doet.'

Christine de Pisan 1364 – 1430

Mijn naam is Christine de Pisan en ik ben geboren in Italië in 1364.

Ik groeide op aan het hof van koning Karel V in Frankrijk want mijn vader werkte voor hem als lijfarts en astroloog. Ik las veel en kreeg les van mijn vader en had toegang tot de grote bibliotheek aan het hof. Hoewel ik werd uitgehuwelijkt door mijn ouders op 15 jarige leeftijd had ik geluk met mijn echtgenoot; we pasten goed bij elkaar. We kregen al gauw drie kinderen.

Toen sloeg het noodlot toe: een van mijn kinderen stierf, toen Karel V: de beschermheer van onze familie, vervolgens mijn vader en geheel onverwachts ook mijn echtgenoot. Opeens moest ik in het levensonderhoud voorzien van mijn gezin.

In plaats van te hertrouwen besloot ik om te gaan schrijven. Ik was de eerste vrouwelijke schrijfster in de geschiedenis die kon leven van deze inkomsten. Mijn bekendste werk is: Het Boek van de Stad der Vrouwen. Het is een verhaal waarin ik het opneem voor de vrouw en is dus een aanklacht tegen de heersende opvattingen dat vrouwen van nature zwak en zondig waren.

Uitspraak: “hoe ik het ook van verschillende kanten bekeek, en hoe vaak ik mijzelf de vraag ook stelde; ik kon op basis van mijn persoonlijke ervaringen geen bewijs vinden die de negatieve kijk op vrouwen onderschrijft”

Nzinga Mbande (ca. 1583 - 1663)

Nzinga Mbande was koningin van Ndongo en Matamba, het huidige Angola. Ze streed voor de onafhankelijkheid van het koninkrijk tegen de Portugezen.

De Portugezen vielen Ndongo binnen omdat zij zeggenschap wilden hebben over de slavenhandel vanaf de Westkust van Afrika. Op dat moment was Nzinga's broer koning, maar Nzinga werd in 1622 als vertegenwoordiger naar de Portugese gouverneur Correia de Sousa gestuurd om over vrede te onderhandelen. Nzinga zorgde ervoor dat het koninkrijk Ndongo onafhankelijk van de Portugezen bleef. In ruil daarvoor bekeerde ze zich tot het christendom, nam ze de naam Anna aan en kregen de Portugezen medezeggenschap over de slavenhandel in het land.

Na de dood van haar broer werd Nzinga koningin. Ze streed opnieuw tegen de

Portugezen met een leger dat grotendeels werd aangevoerd door vrouwen. Nzinga zocht daarop ook steun bij de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, die invloed wilde in dit gebied. Zo speelde zij de koloniale machten handig tegen elkaar uit en kreeg ze haar eigen Nederlandse soldaten om tegen de Portugezen te vechten.

Prent van koningin Nzinga in onderhandeling met de Portugezen

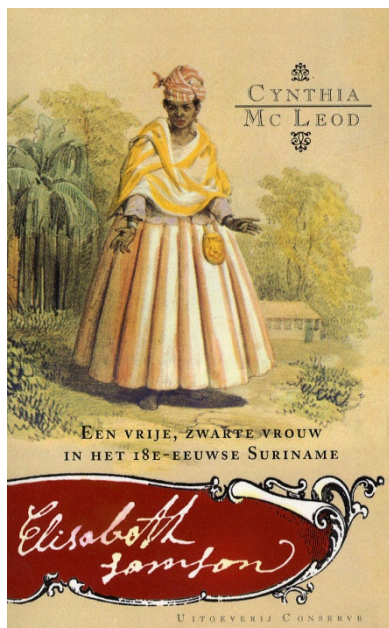
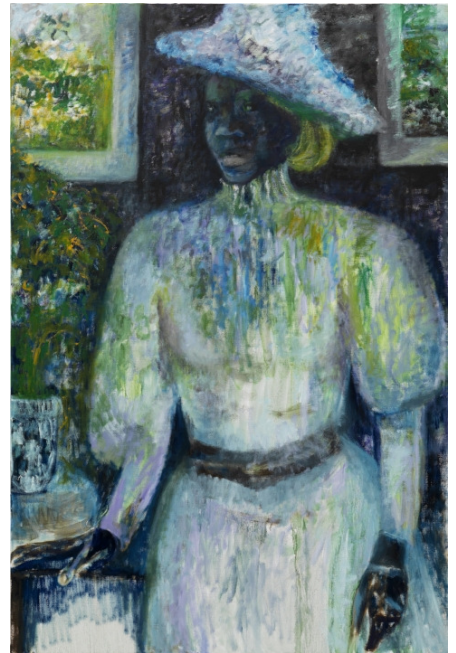
Toen Nzinga in 1663 overleed, op 81-jarige leeftijd, werd ze begraven met een pijl-en-boog in haar hand.

Over haar: 'Koningin van Ndongo en Matamba, was bepalend voor de geschiedenis van 17e eeuwse Angola. Als behendige diplomaat, kundige onderhandelaar en tacticus, weerstond Nzinga de Portugese koloniale overheersers tot aan haar dood.

Elisabeth Samson (1715 - 1771)

Elisabeth Samson was een van de rijkste en meest succesvolle zakenvrouwen van Suriname tijdens de Nederlandse kolonisatie. Ze werd onder andere bekend door haar rechtszaken tegen de Nederlandse Staat.

Elisabeth werd in 1715 als vrije vrouw geboren. Haar moeder was tot slaaf gemaakt maar door haar oudere kinderen vrijgekocht. Elisabeth runde diverse koffieplantages samen met een witte man met wie zij samenleefde. Na zijn dood werd Elisabeth een groot koffie-handelaar. Haar totale vermogen werd geschat op een miljoen gulden. Net als andere plantage-eigenaren hield Elisabeth zelf ook slaven.

Het boek dat schrijfster Cynthia McLeod over Elisabeth Samson schreef.

Ze werd niet zomaar geaccepteerd als succesvolle zwarte zakenvrouw. Ze werd zelfs onterecht beschuldigd van het beledigen van de gouverneur en hiervoor tijdelijk uit Suriname gezet. In Nederland vocht ze met succes deze valse beschuldiging aan.

Elisabeth wilde in 1764 trouwen met een witte man, maar hiervoor kreeg ze geen toestemming. Gemengde huwelijken waren formeel niet toegestaan. Elisabeth besloot een rechtszaak aan te spannen tegen de Nederlandse Staat. Na drie jaar stelde de rechter haar in het gelijk: er bleek geen wet die huwelijk tussen zwart en wit verbiedt. Haar verloofde was ondertussen al overleden. Uiteindelijk trouwde Elisabeth met de twintig jaar jongere witte man Daniel Zobre.

Cynthia McLeod over haar: 'Elisabeth Samson liet het er niet bij zitten. Er was geen enkele wet, die vrije christenmensen, van welke kleur dan ook, belette een huwelijk aan te gaan.'

Sojourner Truth (ca.1797 – 1883)

Sojourner Truth was een Amerikaanse burger- en vrouwenrechtenactiviste. Ze werd beroemd met haar toespraken tegen slavernij en voor vrouwenrechten, met name voor zwarte vrouwen.

Sojourner Truth werd rond 1797 geboren als slavin in een Nederlandse nederzetting in New York. Haar officiële naam was Isabelle Baumfree. Toen ze 9 jaar oud was, werd ze voor 100 dollar verkocht, samen met een paar schapen. Zij zou hierna nog drie keer worden doorverkocht. In 1826 lukte het Sojourner om samen met haar twee jongste kinderen het slavenbestaan te ontvluchten. Ze ging naar New York.

Na een religieuze ervaring in 1843 stelde Sojourner tegen vrienden dat God haar had opgedragen de waarheid te verkondigen.

'De Heer gaf mij de naam Sojourner omdat ik de opdracht heb het land af te reizen om de mensen hun zonden te tonen en om voor hen een teken Gods te zijn. Daarna vroeg ik de Heer om nog een naam omdat iedereen twee namen heeft en de Heer gaf mij de naam Truth, omdat ik de mensen de waarheid verkondig.'

Hierna trok ze het land door om mensen te het onrecht van slavernij te laten inzien. Ondanks dat Sojourner niet kon lezen of schrijven, was ze een fantastische spreker. Ze werd beroemd met de toespraak *'Ain't I a Woman?'* (Ben ik geen vrouw?) uit 1851. Ze sprak in Ohio voor een groep witte vrouwen die streden voor gelijke rechten in de Verenigde Staten. Sojourner maakte duidelijk dat zwarte vrouwen in deze strijd niet vergeten moesten worden.

Haar autobiografie *The Narrative of Sojourner Truth: A Northern Slave* was van grote betekenis voor het abolitionisme. Sojourner Truth werd door haar strijd een belangrijk icoon uit de Amerikaanse geschiedenis.

Uitspraak uit de speech 'Ain't I a Woman?' Ohio 1851:

'Als Eva in haar eentje sterk genoeg was om de wereld op z'n kop te zetten, dan moet het nu alle vrouwen samen zeker lukken de aarde weer recht te krijgen.'

Florence Nightingale

1820 - 1910

Mijn naam is Florence Nightingale en ik ben geboren in 1820, in een rijke familie in Florence, Italië.

Toen ik 17 jaar oud was wist ik opeens heel duidelijk wat ik wilde doen met de rest van mijn leven. Tegen de zin in van mijn ouders vertrok ik naar Rusland en werd ik een pionier in het verzorgen van zieken.

Tijdens de Krim oorlog vestigde ik mijzelf als een ervaren ziekenverzorgster en mijnvasthoudendheid om de hygiëne te verbeteren zorgde ervoor dat het dodenaantal aanzienlijk afnam, en redde zo het leven van vele mensen.

Om de regering ervan te overtuigen dat verreweg de meeste soldaten niet stierven als gevolg van oorlogshandelingen maar door het gebrek aan goede ziekenzorg, ontwikkelde ik een diagram om de relevante gegevens overzichtelijk te presenteren. En werd daarmee de uitvindster van het pooldiagram. Ik introduceerde het gebruik van statistieken in de gezondheidszorg en werd het eerste vrouwelijke lid van de Royal Statistical Society.

Na mijn terugkomst in Engeland richtte ik in 1856 een verpleegstersschool op in het St. Thomas hospitaal in Londen, een van de eerste opleidingen op dit gebied en de invloedrijkste. In 1859 schreef ik 'Notes on Nursing, What It Is, and What It Is Not', het eerste moderne handboek voor de verpleging van zieken.

In latere jaren verbeterde ik het verzorgen van zieken en verschaftte op die manier een betere gezondheidszorg en een mogelijkheid voor vrouwen om zich te bekwamen in een beroep. In 1907 kreeg ik als eerste vrouw de Order of Merit, een hoge Koninklijke onderscheiding.

Uitspraak: “Je vraagt me waarom ik niet iets schrijf...Ik denk dat gevoelens verspild worden in woorden; alle gevoelens horen te leiden tot daden, en dan in daden die ook een resultaat voortbrengen”

Alexandrine Tinne (1835 - 1896)

Alexandrine Tinne was een ontdekkingsreizigerster en Nederlandse fotografe. Ze was de eerste Westerse vrouw die door Centraal-Afrika en de Sahara trok.

Alexandrine kwam uit een rijk gezin in Den Haag. In de bibliotheek bestudeerde zij wereldkaarten en droomde ze van verre landen. Alexandrine verveelde zich in het brave Den Haag en beleefde er plezier aan om mensen te choqueren door in gekke jurken rond te lopen of wild paard te rijden.

Samen met haar moeder maakte ze verre reizen naar Afrika, met een groot gevolg van dragers, koks, soldaten, artsen en andere lieden. De dames Tinne namen veel spullen mee, waaronder een porseleinen servies, zilveren bestek en een ijzeren

ledikant.

Net als veel ontdekkingsreizigers uit die tijd zocht Alexandrine naar de bron van de Nijl, en wilde ze contact maken met nomadenvolken. Tijdens een zware expeditie kwamen haar moeder en tante door ziektes te overlijden. Alexandrine reisde met de lijkkasten rond, om ze uiteindelijk naar Europa te laten sturen. Ze gaf het reizen niet op.

Tijdens een expeditie in 1869 werd haar karavaan door rovers overvallen.

Alexandrine werd vermoord. Het lijkt alsof ze hier rekening mee had gehouden. Zo schreef Alexandrine ooit in een brief aan haar broer John een gewelddadige dood te verkiezen boven een saai leven.

Groepsportret met in het midden Alexandrine Tinne

David Livingstone over haar: 'Maar toch wordt niemand door mij hoger aangeslagen dan de Nederlandse dame, mejuffrouw Tinne, die na de zwaarste huiselijke rampspoeden, op grootse wijze volhardde, dwars tegen alle moeilijkheden in.'